

2005

‘LUISTER & LEER’

Op 11 juli jongstleden besliste de rechtbank in Utrecht dat Nederlandse internetproviders hun klantgegevens niet af hoeven te staan aan de Stichting Brein. De stichting bewaakt onder meer auteursrechten in de muziekindustrie en heeft de strijd aangeknoopt met ‘peer-to-peer-diensten’ (P2P), zoals de populaire programma’s Kazaa en LimeWire. Internetgebruikers wisselen onderling muziek uit zonder daarvoor rechten af te dragen. De uitspraak betekent weliswaar een voorlopige overwinning voor internetters die gekopieerde muziek aanbieden, maar toch gaat ‘file sharing’ een onzekere toekomst tegemoet. Elders, in de Verenigde Staten bijvoorbeeld, worden nu ook softwarefabrikanten die P2P-programma’s aanbieden aangeklaagd.

De toegenomen druk op muzikdelers beroert ook de wereld van de ‘audiobloggers’. Onlangs besloot de uiterst populaire ‘mp3-blogaggregator’ Totally Fuzzy (<http://tofuhaus.antville.org/>) tot een adempauze. Zo’n aggregaat doet doorgaans weinig meer dan het publiceren van op het web gevonden mp3’s en het maken van een linkje naar de betreffende song, mix of zelfs gehele cd. Het zijn broodnodige gidsen in een diffuus universum van mp3-blogs. Een audioblog of mp3-blog plaatst dagelijks één of meer tracks en laat deze meestal vergezeld gaan van een recensie, een commentaar of een interview met de musici. In deze weblogs is niet alleen sprake van scouting, promotie en discoursvorming, maar ook van het ‘lekken’ van tracks die nog niet zijn uitgebracht en alvast worden getest door liefhebbers en deejays. Bovendien gebruik je een mp3-blog op een andere wijze dan bijvoorbeeld een P2P-programma. Daar ‘zoek’ je doelgericht naar muziek die je wilt horen; in een audioblog ‘vind’ je muziek waarnaar je kunt luisteren en waarover je je mening kunt ventileren. Het merendeel van de bloggers bestaat uit platenverzamelaars, muzikfanaten en deejays die bezoekers deelgenoot willen maken van hun fascinatie voor een nieuwe of vergeten compositie, een instrumentaal (*riddim*), of een zelfgemaakte remix (*refix* of *mash-up*).

In een audioblog vind je niet zo snel de laatste hit van 50 Cent, maar wel de hiphop-refix *Riders On The Storm*, waarin wijlen Jim Morrison en rapper Snoop Dogg elkaar vocaal uitdagen. Bovendien legt een audioblog vaak uit waar je de track kunt kopen.

In tegenstelling tot de klassieke mp3-blogs zijn veel aggregaten echter geleidelijk ‘vervuild’ geraakt door verwijzingen naar obscure uithoeken van websites waar gehele cd’s worden geplaatst die vervolgens weer kunnen worden gedownload. Vooral studenten gebruiken hun door universiteiten en hogescholen geschonken webruimte voor het opslaan van hun favoriete muziek. En daarmee bevorderen aggregaten de ‘zoekstructuur’ die zo kenmerkend is voor P2P-programma’s. Ook Totally Fuzzy ontdekte dat er steeds meer links naar gehele cd’s in omloop werden gebracht en riep een korte staking uit – tot ergernis van zijn duizenden mp3-veslaafde bezoekers. “Ik heb het wel gehad met al die cd’s”, mopperde gastheer Herr K. en keerde een week later terug met de mededeling nog louter verwijzingen naar interessante songs, ‘mixtapes’ en audioblogs te publiceren. Enerzijds wilde hij zijn blog niet uitleveren aan de auteursrechtpolitie, maar anderzijds wilde hij ook trouw

blijven aan zijn oprechte liefde voor de muziek. Kortom, meer kwaliteit in plaats van meer kwantiteit.

Elders op het net vond tegelijkertijd een eerste vergelijkend warenonderzoek plaats naar het fenomeen van de audioblog (<http://www.surveymonkey.com/DisplaySummary.asp?SID=1093899&U=109389976015>). Het motief werd haarscherp geformuleerd: wordt er door auteursrechtbeschermers ook op mp3-blogs gejaagd? Aan het onderzoek deden ruim honderd audiobloggers mee, waarvan zestig van hen afkomstig waren uit de Verenigde Staten. Opvallend bleek het hoge aantal mannelijke bloggers (94%); de relatief hoge leeftijd van audiobloggers (circa 80% van hen is tussen de 25 en 45 jaar oud); de explosieve groei van de mp3-blogs (82% is niet ouder dan achttien maanden); en het hoge percentage mp3's in het kader van 'independent' of 'alternative music' (31%). Wat de discoursontwikkeling betreft leverde de enquête ook interessante gegevens op. Slechts 3% van de bloggers plaatst geen commentaar bij een geposte track en 55% van de bloggers voegt ook commentaar toe dat niets te maken heeft met de geplaatste mp3 – populaire items blijken popcultuur (42%), een persoonlijk relaas (33%) en politiek (21%). Ook wordt duidelijk dat het posten van gehele cd's niet door audioblogs wordt aangemoedigd: ruim 82% weigert consequent links te plaatsten naar complete albums of concertregistraties.

Tenslotte komt de auteursrecht kwestie ter sprake. Zo'n 40% zegt 'legaal' te werken, waaronder toestemming van platenmaatschappijen, musici, producers of deejays wordt begrepen. De overige 60% geeft grif toe audioblogs op een illegale wijze te exploiteren. Op de vraag of bloggers ooit door musici of platenmaatschappijen worden gemaand tracks te verwijderen, antwoordt 88% ontkennend. Slechts drie mp3-blogs hebben in het recente verleden te maken gehad met juridische stappen tegen hun websites of dreigementen van providers.

Een meer kwalitatief onderzoek werd recentelijk uitgevoerd door Siddhartha Mitter, correspondent van *The Boston Globe* (31 juli 2005). Hij houdt de blogs verantwoordelijk voor een verbreding en verdieping van de muzikale smaak en stuitte op een toenemende interesse in muziek uit Sri Lanka, Congo en Noorwegen – om slechts enkele landen te noemen. Ook ontdekte hij dat de muziekindustrie gedijt onder een regime van audioblogs. In zijn essay 'Listen. And Learn' concludeert hij: "Men beschouwt de mp3-blog als de nieuwe smaakmakende elite, als schepper van *hipness* en opwinding bij uitstek. Producers spelen blogs hun nieuwste producten toe en rekruteren er hun scouts. Bovendien verslaat de audioblog de muziekschrijvende pers op alle fronten en kan haar opiniërende rol niet meer worden onderschat." Paul de Jong, musicus en lid van het Nederlands-Amerikaanse duo The Books, bevestigt die trend. "De populariteit van The Books moet vooral op het conto worden geschreven van het internet en de mp3-blogs. Zij promoten onze muziek en concerten, publiceren interviews en toerschema's, waardoor een kleine band als de onze kan floreren en onze platenmaatschappij een mooie oplage kan produceren".

Het zou de Stichting Brein sieren niet alleen op te treden als de grimmige "copyrightwaakhond van de entertainmentindustrie" (*Elsevier*), maar zich tevens te ontpoppen tot een positieve factor in de muzikale smaakontwikkeling. Zo zou het aanbieden van webruimte en het aanmoedigen van consumenten hun muziek met elkaar te bespreken zowel het imago van Brein verbeteren als de algehele

smaakontwikkeling bevorderen. Tot die tijd is iedereen die in muzikale vooruitgang gelooft, gedoemd tot illegaliteit.